

מדיניות מו"לים אקדמיים לגבי שימוש ב- AI

במחקר ובפרסום מדעי

תאריך: אוגוסט 2026. נכתב ע"י צוות הספרייה.

לפניכם סקירה אודות דרישות הגילוי, המגבלות ועקרונות האתיקה של כתבי העת השונים. המטרה: להבטיח שהגשת הפרסום תעמוד בסטנדרטים הנדרשים ותמנע הפרת מדיניות. חשוב: המדיניות מתעדכנת תדיר, ומומלץ לוודא את ההנחיות באתר הרשמי של המו"ל לפני ההגשה [קישור לאתר הספרייה <>](#).

מדיניות מו"לים בנושא AI

מו"ל	AI כמחבר	חובת גילוי	דיווח על עריכת שפה בסיסית	שימוש בתמונות שנוצרו ע"י AI	דף מדיניות ה-AI
Elsevier	אסור	חובה – יש להוסיף סעיף הצהרה נפרד לפני הביבליוגרפיה, שיפוע ביצירה המפורסמת. על ההצהרה לתעד את שם כלי ה-AI, מטרת השימוש והיקף הפיקוח שהופעל עליו	פטור	ככלל, השימוש אסור. חריג: מותר רק כשה-AI מהווה חלק משיטות המחקר. יש לפרט חלק זה בפרק השיטות באופן המאפשר שחזור מלא, ולהתייחס לרכיבים הבאים: אופן השימוש ב-AI ליצירת התמונה או עריכתה ושם המודל/ הכלי ומספר הגרסה שלו	The use of generative AI... in writing for Elsevier
Nature	אסור	חובה - תיעוד בסעיף Methods	פטור	אסור (לא מתירים לפרסום)	Nature Portfolio - Editorial policies: AI
Springer	אסור	חובה - בסעיף Methods	פטור	אסור למעט חריגים <>	Springer - Artificial Intelligence (AI)
Wiley	אסור	חובה - גילוי מלא ומפורט	פטור	דורש גילוי. הסבר: AI guidelines for researchers Wiley	Wiley - Ethics Guidelines / AI
Taylor & Francis	אסור	חובה - הצהרה ותיעוד	פטור	דורש גילוי. שימוש בכלי בינה מלאכותית מותר רק לסיוע בויזואליזציות של נתוני מחקר. הסבר: AI Policy - Taylor & Francis	T&F - AI Policy
SAGE	אסור	חובה - סעיף ייעודי	פטור	דורש גילוי	SAGE - Using AI in your research
Science (AAAS)	אסור	מחמיר - תוכנה, ספק ולעיתים Prompts	פטור	אסור ללא אישור עורך	Science - Editorial Policies
Oxford	אסור	חובה - גילוי מלא ומפורט כבר בשלם המקדים בעת הגשת כתב היד AI Use Declaration Form	פטור	אסור ללא אישור עורך	Author use of Artificial Intelligence (AI)
Cambridge	אסור	חובה - גילוי מלא ומפורט	פטור	אין פירוט בנושא, יש לבדוק את הנחיות האתיקה בפרסום	Authorship and contributorship for journals

חשוב: הנחיות המו"לים מאוד כלליות. יש לבדוק לעומק בהנחיות של כתב העת.

מה המכנה המשותף במדיניות המו"לים?

מעבר להבדלים בניסוח ובמיקום ההצהרה, כל המו"לים הגדולים מתכנסים לשלושה עקרונות יסוד שהחוקר חייב להפנים:

- **AI אינו מחבר**
כלי בינה מלאכותית אינו יכול להירשם כמחבר או כשותף-מחבר. מחברות אקדמית נושאת עמה אחריותיות אישית מלאה על שלמות העבודה - אחריות שלא ניתן להטיל על מערכת AI.
- **שקיפות מלאה**
כל שימוש מהותי ב-AI גנרטיבי (יצירת טקסט, ניתוח, פרשנות) חייב בגילוי נאות ומפורש, כדי שהקוראים, השופטים והעורכים יידעו בדיוק כיצד נוצרה העבודה.
- **הבחנה בין ליטוש שפה ליצירת תוכן**
תיקוני דקדוק, איות וניסוח פטורים בדרכ כלל מגילוי. עם זאת, ברגע שה-AI תורם לתוכן האינטלקטואלי עצמו, חלה חובת הצהרה.

מה המשמעות עבור חוקר/ת?

3 נקודות עיקריות:

1. **האחריות הסופית תמיד נשארת אצל החוקר**
חובה לבדוק כל עובדה, ציטוט והטיה בפלט ה-AI. המו"לים מתייחסים לציטוטים מומצאים ("הזיות") שנוצרו ב-AI כהפרת אתיקה חמורה, העלולה להוביל לדחיית המאמר או למשיכתו לאחר הפרסום (Retraction).
2. **כשיש ספק - מצהירים ובודקים**
מומלץ לבדוק את המדיניות הספציפית של כתב העת המיועד לפני ההגשה. הפער בין המו"לים הוא ברמת ההחמרה ולא בעיקרון - מה ש-Springer Nature מתיר ללא הצהרה (עריכה לשונית), Science עשוי לראות כטעון גילוי.
3. **אבטחת מידע וסודיות**
כדאי לוודא בתנאי השימוש של הכלי עצמו שאינו רוכש זכויות לאמן מודלים על גבי המאמר - סוגיה קריטית לשמירה על סודיות מחקר שטרם פורסם.